

الفیه ترجمہ سنده ذکر ایدھش
شواهد الابیاتنک ترجمہ سی

مترجم: ملکس امامی عطا^اللہ عبیداللہین.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
الْمُكَفَّلُ عَلٰى غَيْرِ الدِّينِ اصْطَفٰ

- امانع معلوم او سرته عرب شعر لرینگ و زنگ اون آلتی بحر او زرینه کامشدر:
- ١ بحر طویل در، اجزاس ٤ کره (فعول مفاعیلن) در.
 - ٢ بحر مذید در، اجزاس ٤ کره (فاعلاتن فاعلن) در.
 - ٣ بحر بسیطره، اجزاس ٤ کره (مستفعلن فاعلن) در.
 - ٤ بحر واپرده، اجزاس ٦ کره (فاعلتن) در.
 - ٥ بحر کامل در، اجزاس ٦ کره (منفاعلن) در.
 - ٦ بحر هزج در، اجزاس ٦ کره (مفاعیلن) در.
 - ٧ بحر رجز در، اجزاس ٦ کره (مستفعلن) در.
 - ٨ بحر رمل در، اجزاس ٦ کره (فاعلاتن) در.
 - ٩ بحر سریع در، اجزاس ٢ کره (مستفعلن ستفعلن مفعولات) در.
 - ١٠ بحر منسوج در، اجزاس ٤ کره (مستفعلن مفعولات مسفعان) در.
 - ١١ بحر خفیف در، اجزاس ٢ کره (فاعلاتن مسفع لن فاعلتن) در.
 - ١٢ بحر مضارع در، اجزاس ٢ کره (فاعیلن فاع لاتن مفاعیلن) در.
 - ١٣ بحر مقتضب در، اجزاس ٢ کره (فعولات مسفععلن مستفععلن) در.
 - ١٤ بحر جنث در، اجزاس ٢ کره (مسفع لن فاعلاتن فاعلاتن در) در.
 - ١٥ بحر متقارب در، اجزاس ٨ کره (فعولن) در.
 - ١٦ بحر متدارک در، اجزاس ٨ کره (فاعلن) در.

«شواهد التنوين»

«قال:»

١ أَقْلَى اللَّوْمَ عَاذِلٌ وَالْعَتَابُونَ * وَقُولَى إِنْ أَصْبَتْ لَقْدَ اصْبَابَنَ»

بوبیت بحر واپردن اولوب قائل شاعر اسلام (جریر بن عطیة) در.

(اقلی) اترک معناسته. اقلال مصدرنین فعل امردر (اللوم) اقلی فعلیه: «فعول به در. لوم، عزل، عناب الفاظ منزاده در (شلمه) معناسته دلر (عازل) هنادی مرخم در اصابه (یاعاذله) اولمشتر. عازل لامن ضم وفتح جائزدر. عازله لامه معناسته در.

(والعناب) اللوم لفظینه معطوف او هر رق منصوب او امشهر تنوینی الف اطلاقن عرض در عروضینین قاشنه، تنوینین بر حرفکه حساب اولییندن، تنوینین نون قیله رق یاریت شایع در. (وقولی) جمله س اقلی جمله دینه معموقه در (ان) شرطیه (اصبت) فعل شرط وفاعل. مفعولی محدودی اولان (الصواب) لفظیدر. جواب شرط تقدیرنده در «قولی» جمله س شول جوابه دال در: «ان اصبت فقولی لعداصاب» محدودی در «قولی» جمله شرطیه، قول ایله مقول آراسته معتبره در (لقد) لام موطمه تقدیرنده در، جمله شرطیه، قول ایله مقول آراسته فتحه اشیاع للقسم «والله لعداصاب» تقدیرنده در (اصابن) اصابه فعل ماضی، حرکه فتحه اشیاع اینهایوب الف اطلاق حاصل اولوب «اصابه» اولمش گلره ترتم وتفنی ایجهون (یا) هرود ترمی قطع ایچون) الف اطلاقن تنوین عرض ایمهشتر. مستتر (هو) ضمیری افعلن و جریره راجع در، «لقداصاب» جمله س مقول قولدر.

مفهوم بیت: «بالاذه! لوم و عناب آز قیلگل، اگر بن حق و صوابه اصابة ایدرس تحقیق جریر اصابة ایندی» دیه هم شویله، یعنی داشما بین فقط لوم و عناب ایله بلکه حقه، اصابة ایدرس اصابة ایندیکم دهن سویله دیگر. بوبینگ تقطیع س: (اقل لله) مفاعیلن متصوب (معاذل ول) مفاعلن (عنابن) فعولن مقطوفه (وقولی ان) مفاعیلن مقصوب (اصبت لقبن) مفاعلن (اصابن) فعولن مقطوفه در.

«قال»

٢ «أَرَفَ الْقَرْهَلَغَيْرَ اِنِّي كَابِنَا * اِمَّا تَزَلَّ بِرِّ حَالِنَا وَكَانَ قَدِّنَ»

بوبيت بحر كابل دن، ذاقي (بابياني) در (منجرد) زامارهه هنده سوپلاركين
قصيلهه داليهه هيروره ابيان جمله سندندر، (ازف) فعل ماضي تعاب بابندين قرب
معناسته (النزل) فاعل، الرحل والسفر معناسته (غير) منصوب على الاستثناء
وغضفي (ان) هرث مشه بالفعل (ركابنا) امان، اينا معناسته (لما) هرف نفن
وهم وقلب (نزل) بضم الزاي فعل مضارع هزوم، اصلن تزوول اولهرق «تنقل»

معناسته (برخانها) تزل فعلیه و معنای پامنعتنا معناسته، لامازل جله‌سی مهلا
مروف اوله‌رق خیران، انسی و بدری ایله مرف تاویلته اوله‌رق مضان الید.
«غیرزال رکبایه» معناسته (کان) غنیمه‌هه من المغیله، انسی غند در «کانه»
دقیدریزه، خبری غندیه اولاد (رات) جله‌سی در «کانه» قدریالت و انتقلت»

مشهور است. (من) فاعل، حرف معنی و نظر پیرام بوبینه اصلی (قدی) در زیر آمده است: شول قیصیس، دالیه گمر و در شول بیتلین مقدم ادلان بینلر لک روی سی: دال مکسوروه و اشیاع کسره ابله (دی) کلشتر بناعمله شول بینندگ آمری ادalan (ک) افظل دخی دال مکسوروه و اشیاع کسره ابله (قدی) اولمشتر صکره ترهم (یا که ع ترهم) ایجون یانی حنف و تنوین عرض ایدلمشدہ (لین) اولمشتر، اش-شے اشتھاد شول قدلظیه تنوین ترزم داخل اولسایدر. - مفهوم بیت: «سفرمز ب اولتی مکر پزیم دو لرمز امنه رایرم ابله بالفعل کردچیکی یوق در، که اول دو هر بالفعل کوچه شدار» یعنی بالفعل کوچه هش لر ایسه ده گوچه هش دو هر زیرا نه و فرق: ادالا

منطق نقطع سی: (از فت ترج) متفاعل (مُلْغِيرَانَ) متفاعل (نَرْكَابِيَّا) متفاعل
 (لَمْأَوْلَ) مستهمل هضرم (بر حالد) متفاعل (وَكَانْ قَدِينَ) متفاعل سالم در.

١٥٠٠ ١٥٠٠ ١٥٠٠ ١٥٠٠ ١٥٠٠ ١٥٠٠ ١٥٠٠ ١٥٠٠ ١٥٠٠ ١٥٠٠

٣) «وَقَاتِمُ الْأَعْمَاقِ خَارِيُّ الْمُخْتَرِقِنْ»، مُشَبِّهُ الْأَعْلَامِ لِمَاعِ الْحَقْقَنْ».

دیت مظہر رہنماں اولوپ فدائی (روزہ بن العجاج) در، (فاتح الاعماق) پیری «ربِ بکان فاتح اعماق» اولہرق، فاتح کامہ سی مقدر (بکان) لفظیہ صفة

اولیٰ (خاوی) افغان صفة ثانیہ (مشتبہ) لفظی صفة سالنہ (لماع) کامہس صفة رابعہ اولوب (مکان) لفظی مبتدادر، خبری عنیوف اولان (قطنه) جملہ سیدار، (فائز) نظام (اعماق) اطراف و نواحی (خاوی) خالی (المخترق) الطریف السواع (مشتبہ) مختلط (الاعلام) العلامات (لماع الحلق) کیفری العسان السراب» معنالرینہ درلو۔ سراب: قزوء اسس کونندره صو کین کورنن (شے) دیدکوئ شبل۔

غذوم بیت: «غبار ایله اطرافِ مظلوم و قارانو، کلک برو سیر قیلوجچ آدلردن
خالی، سافارلر آدامش-اسون ایجهون» (قویلادش، علامتاری شنینه و مختلطه، سراپی
لمعان و غایة درجه بالتراغوچی کوب مکانی قطم ایتدم، و سوپلاق کوب طریق
لری سیر ایتمم» دیگنر، بویینده محل استشنهاد: سکون قاف ایله اولان
المخترف، الحق افظولرینه تذوینن الغالی داخل اولادو المخترن، الحفظن او لمیغیرد
فاوذه نهیوون مذکور بیتی، «حنف رُب بعد الراوِ و اینه عملاً ماضع» فاعله سنه
دش شاهقه-قیلوار زیرا (قاته) کامس، مخدن درب سیپلی چورو لفظن اولشدر.
هو بیننک تقطیعیه سی: (دافتاری)، «فاعلن میزون (افهانی ها) مستغعنان (ول مفترق)
مستغعنان سالمه در (مشتبهل) مفتخلن مطروی (اعلام لم) مستغعنان (ماگل هفچ) مستغعنان
سالمل در. مذکور المخترف، الحق افظولرینه تذوین ایجهون لاحظ اولاد تذوین، وزدن
رازد درینا (علیه) «الغالی» دیه تسمیه قیلولشاردر زیرا (الغالی): راقد و معاو مقنستانه در
شاده المعراب (المیته):

وبيت بعمر رجدن اولوب قالقی (ابوالجمجم) در، (ان) هرف مشبه بالغفل (ابا)
سم ان (ها) ضمیری مضاف اليه راجع سلمی شد. سلى کامهس قبانده اولان بینته
ند کوردر. (وابا) معطوف ابا کامهسنه (ابا) مجرور بالاتفاق مضافي الله. اشته عمل
ستشهاد: شول هن چن اباکا، هنس زلف مجرور بالاتفاق (وابلاغیدر). لغة اولی یهناکوش
یمهه «ادای ابیمه» اولوردی (ها) مضاف اليه (قد) هرف تحقیق (بلغا) فعل ماضی وفاعل (ف)
المجد باع علیه ممتنع فی العز والشرف معناستن (غاینا) منصوب بالاتفاق فاعل فعلینه

مفعول در، «منی نک اعرابی احوال نلایت ده الگ» دیان منجه مینی در. لغه مشهور و همه بناه
کلشی ایسه «غایبینه اولوردی». (ها) مضاف الیه، ضمیر مدله راجع در، ضمیر فی
مؤنث قیلمق، عذن صفة ایله تاریله مینی در، غایبین دن مراد مدل و منته در.
مفهوم بیت: «تعظیف سلی نک آنسا و باباس اولوغلن ذک غایبه سنه و شرفانی
نهایه سنه ابرشیدلر» دیگر، مذکور بینک ماقبل شویله در: «واهه لسمن
ئم داهه داهه هی آمنی لوانتنا نلناها * بایلیت عنانها لنا رفاهه * بشن ترضی و
اباعا * اباعا و ابا الخ

ابوعربوب العلاء ضریلرینگ «قتل والمقتل ده قصاص و ایمه مو؟» دیه سوالیده
امام اعظم ضریلرینگ «لایلپ ولوقنه با پاقيس» دیه جوابی شول لغه ذاتیه به بناء
کلشد، زیرا بولغه ذاتیه کوپیون لغتیندر امام اعظم کوهه لک اولیغندن کوپیون
لغت ایله جواب و بروشد، لغه اولیه بناه جواب و بروسه (بابی قیبس) دیده
اولوردی.

تفصیل سی: (ان ابا) مفتعلن مطروی (هاوبا) مفتعلن مطروی (اباهه) فرعون مجبونه
رمقطوعه (قیبلغا) مفتعلن مطروی (ف المجلخا) مفتعلن (بنها) فرعون مجبون و مقطوع در،

قال

ه بایه اقتدى عدی فی السکرم و من یشايه ابهه فما ظلم
بوبیت بحر جزدن او لوب قائل راجم مشهور (رویه بن العجاج) در که سخن مشهور
(غانم) طائی او غلی عدی (رض الله عنه) مقتله سویله مشهور.
(بابی) اقتدى فعلینه متعلق (اقتنی) فعل ماض (عدی) فاعل (ف الکرم) اقتدى

فعلینه متعلق (ون) شرطیه (شباه) فعل شرط مستتر هر ضمیری فاعل (ابه)
یشايه فعلینه متعلق (فی) فاء هژایه و حوابیه، ماذنیه (ظم) فعل ماضی، متعلق
(هو) ضمیری فاعل راجع من لفظینه . ظلم، فعل لازم منزنه اوله رق «ام یحصل
نه ظلم» معناسته در. یاخود ظلم، فعل مفعول عنوف او لوب فما ظالم ایاه، یاخود
فما ظالم امه تقديرنده در.

مفهوم بیت: «عدی او خشادی مو و داغن آناسینه . کیم که آناسینه اوشناسه

او آدم دن ظلم حاصل اولیه. » زیرا مشابهتی ضاق قیلیده علینه وضع ایندی.
با که «او آدم آناسینه ظلم ایندی» زیرا آنasse مشابهتی ضاق ایندی، یا که
«او آدم آناسینه ظلم ایندی» زیرا زنا همت کردی اگر آنasse مشابهتی
اولمرسه آنسا، زنانه همی ایله منه او لوردی، دیگلر.

بوبینده عمل استشهاد: بابه، ابه، لفظلر بناه لغه نادریه بناه: هر کات ایله معرب
اولدیقلریدر. لغه اولی و مشهوریه بناه کامش ایسه (بابیه و ابا) او لوردی.
تفصیل سی: (بابیه) فعلن مقبول (تداعی) فاعل ان مبدون (بن یلن کرم) مستعملن
ساله (ممن یشنا) فاعل ان مجبون (بها بیهود) مفتعلن مطروی (فما ظالم) فاعل مجبون در.
قال

ـ دعائی مِنْ نَجِدٍ فَإِنْ سَنِينَهُ لَعَبْنَ بِنَا شَيْبَهَا وَشَيْبَنَا مَرَدا
بوبیت بصر طوبیلرین او لوب قابایلی (الصلة، بن عبد الله) در. (دعائی) اترکانی معناسته،
خلیلین گه خطابیدر دع فعل امردر دع دینع دعا کیله در. بخ نعویون نلک:
«وَأَمَّا تُرُوا ماضٍ يَنْبَغِي وَمَصْرُهُ وَأَسْمَ فَاعَلَه» دیدیکیں معقل دگلر، زیرا دع فعل
کلام عربیده کلشد، نحنی (ما دعک ریک) آیه کریمه سده، عروه بن الزبیر
و هشتم تخفیف ایله (ما دعک) دیه، او وشدادرلر، لیلیتین قروم عن ددهم المجمعات
او بخندن الله علی قلوبهم نم لیکونن من الغافلین، (آخره مسلم وغیره) خلیلته
و دع لفظی مصدر او لهرق کلشد، دھی «خیرالناس مَنْ وَدَعَهُ النَّاسَ إِنَّمَا شَرِه»
هدیلته دع اقطع فعل ماض او لهرق کلشد،

(من نجد) من ذکر نجد تقدیرنی او لهرق دعا فعلینه متعلق در، نجد: جز زیره
العربیده او لان بعض بلاذک اسیدیر (فان) فاء، تعلیلیه، ان حرف، شبه بالفعل
(سنینه) اسم ان، اشته عمل استشهاد سنین لفظی، دین لفظی کین ففعه ایله
منصرف او لدیغیندر، لغه مشهوریه بناء کلاش ایسه «سنینه» (او لوردی) سنین
دن مراد: عام جدب و قحط (آچلیق بیللاری) در. (لعین) فعل ماض و فاعل (بنا)
لعن فعلینه متعلق، لعب چمله س خه ران (شیبا) ناصا میگیرن دن حال در شبب،

کان تیمهی». نقطع: (و مادا تب) مفاعیل موصوب (تعش شعراء) مفاعیل (عمنی) فعلون مقطوفة (و قد جاؤن) مفاعیل معصوب (ثحلل آر) مفاعیل موصوب (عمنی) فعلون مقطوف. فعلون مقطوف.

(قال)

بود بیت بعر طوپرلین اولوب قاکانی (همبل) در، قطاهه (هصاهه و زندهه با غیر تلاقی
قوشنه دنلور قطاهه قادیه پهپور (قوشیدن سرعته طبران ایله مدد حقنک و سوله مشدر (علی)
هرچه هر (اردی) پآمشده ده ایله اهمیه و زندگی هنفیه و هادیق معناستندر. مانن فیه ده
او زدین بن مراد: قطاهه قوش نذ ایکی قنایدیر. (استنلت) از هفت معناستن، استغل

فعل تات **میث ایچون**، مستتر (هی) ضمیری فاعل بیت سایبان منکور قطایه راجع در.
(مشیة) مخصوص علا **الظرفية** - عشیة: **الليل**، **النهار**، **الليل**، **النهار**

تغییر بعد تلک الامتحانه تقدیر زنده .

فهوم بیت: جنابین خفیفین اوزر اوجدی و هواغه کوتار و لکی قطاء قوش زوال
علدن، بس (وجلیع وقت) ارقوشی روبیه مسائنهن و کورمک زمانی فظ پرله^۴
تیز-لکده بر نسنه به باقیقه) مقدار بدلر، لمجهه مقداری صولکنه غائب اوله در
سریعه الطیران او لدیغندن دیمکدر . بونه شاهد: امودبین لفظی ده نون،
فقوسمه او لدیغیدر . تقطیع: (علی اخ) فرعون (دَذِيَّةَ سَنَنْ) مقاعیل (تَنَلَّتْ)
فعولن (عشینن) ها علن مقوضه (فمه) فرعول مقوض (ی اللام) مقاعیلن (مُخَنْ وَ)
فعول مقوض (تفیبو) فرعول مهدوی .

((قال))

٩٠ أَعْرِفُ مِنْهَا الْجَيْدَرَوَ الْعَيْنَانَا * وَمَذَرِينَ اشْبَهَا ظَبَّيَا نَا

اشیب-نسل چشمی در (دشیتتنا) فعل ماض و فعل و مفعول (مردا) نا ضمید-زندن
مال، مرد: امردگ معمی سد. امرد ایسسه: خدیس اوسسمش باش یکت در.
مفعول بیت: «قوپلار من نیجلن دکردن، زیرا او تپنده قحطان سه لاری بزرل
ایله اوینا-پلر و بولاری اضحوکه قیلیلار فارتلار او لدیغیر حالله، و بولاری قارت
قیلیلبار باشلر او لدیغیر حالله» یعنی شو بیبلار لانق ضرری عام او لسى هر
قاپیموره ابرشندی فارتلار دیزی کول-تکه قالاردى و باشلار بىزى فارتابندى دېمکىر
قطعنیس: (عمان) فعول مقووض (ئىن نېجلدن) مفاغیبان (دانىن) فحول مقووض
ستېنەوە) مفاغیان مقووضة (لەنن) فعول مقووض (بىتابىيەن) مفاغیان (ۋىشى يېن)
ولن (تىماردن) مفاغیان سالم در.

(٦) **وَمَاذَا تَبْقِيُ الشِّعْرَ آءِيْ مِنْ *** وقد جاوزت حد الأربعين
وبيت بعر وفرون اولوب قادی شعر آءِيْ مُخْرِمِين (جاهلية وأسلاميين ادراكاً بدين
شاعرلر) جمله سنتن او لان (ذخیر بن وثيل) در، (وما) راوه لطفه، ما استغماهه ومبندا
اذ (٧) ام موصول الذي معناسته وخير مبندا (بنيف) فعل مفارق طلب معناسته
ملس، صلة الموصول. يا كه (ماذ) كلمه واهذه اولهرق (أي شيم) معناسته
فعليته مغقول مقدم در (٨) (الشغرا) شاعرنك مجعنی من در وتبنيف فعليته
مل در (بن) جار جرور تبنيف فعليته متعلقدر (وقد جاوزت) جمله شی پام
پدرن مال در (عد) مغقول (الاربعين) مضاف اليه. اشنه مل استئنهاه: الاربعين
نى نشك كسرنون اهلے کامیدسیدر.

مفهوم بیت: «ذینداین شنیدن شعراء» متن طلب امیدرلر و الممال یا شام قرق مدندهن تعاوژ اینهمه دارند. بیت مذکور بر اوزون قصیده دندرگه قصیده مذکوره حقنده (این قصیده) «اگر شعر هب پوپله او لوره خلقه تعسلی و اجم او لوره دی» دیپشدیر، مطلع قصیده شوبله در: «افاظم! قبل بینک معنی * و منعک ما سالت (۱۰)»
البهانگ (۹۰) نجی بسته (مازاد) کامه سی نگ ۲ استعمال میان زده متوجه

بوبیت بحر رمزدن او لوب قائل (مغفل) در، بنی شبهه دن بر رجله (سامی) فی
بیان و ذم حقنه سویله دیکی ایبات جمهل سنندج (اعرف) فعل مشارع، ضمیر
انفاعله (منها) متعلق، ضمیر سلی به راجح (البید) مفعول، العنف معناسته
(العنوان) منصوب بالف الجید لظفیه عطافر «مذن نک اعراب احوال ثلاته ده
الخ» دیسان منجه، بنی در، آفر دهه، الف، اطلاق ایچون در. (منزهین)
المیبد لظفیه عطافر (اشبه) فعل ماض الفی اطلاق ایچون در (ظیبانا) اشہ فعلیه
مفعول، ظیبان : قبیع المنشئ و بورون دلیکاری (یشکاری) او لرغ اولان بر رجله
علم در تقدیر کلام : «اشہ منخری ظیبان» او لهرق مضارع مذنوف. مفهوم بیت.
«بنیله من اولسلی دن عنقینی و ایکن کوزینی، و ظیبان منخرینی کنی او لرغ
اولان ایک منخرینی و بورون دلیکاروی» دیکدر.

عمل استشهاد: العینان، منخرین لفظاری فتح نون ایله او لمیغاریدر.

قطعیس : (اعرف) متعلق مطری (هلچن دولن) مسنه ملن (عینانا) مفعول
مقطوعه (منخری) ماعلن غبیسون (ن اشہ) ماعلن غبیسون (ظیبانا) مفعول
قطوع،

«قال»

١٠ «تنورهای اذرعات و آهلهای * بیشرب ادنی دارها نظر عالی»

بوبیت بحر طویلین او لوب قائل (امر) القس بن مجری السنگی در که اصل
اسی (سلیمان) کنیه سی ابو وهب و ابو المرث در . مطلع قصیده شویله در:
«الاعم صنعاً ایها الطلل البالی * وهل یعده من کان فی العصر الحالی .» (تنوره)
فعل و فاعل (هـ) مفعول، ضمیر شاعرنک همراه سهنده در (من اذرعات
براقن اوط کوردم دیکدر. تنورهای تنور نارها تقدیرنده در (من اذرعات
فاعلن حآل (واهله) میندا (بیشرب) خبر میندا . بیشرب: مادینه منوره به اسم در
(ادنی دارها) نظر ادنی دارها تقدیرنده او لهرق میندا (نظر) خبر عالی) عظیم
معناسته تقدیره ا مرفع و نظر لظفیه صفتدر.

مفهوم بیت: «شام ده اذرعات بلده سندن قارادیغم حاله همراهه نارین کوردم

ودارینه نظر قبیلدم، والحال همراهه نک اهل مدینه متوره ده ساکندر، همراهه
دارینه اقرب اولان مکانه (همراهه داری طرفینه) قارامه بکا نظر عظیم در
همراهه نک عین دارینه، باخود بالذات کنک و سنه قارامه قایپه درجه ایردیکی
برکا قیاس ایدلسون! دیکدر. یعنی شاعر شام^{۵۵} همراهه سی ملینه ده و بینهاده
بعد مسافة اولسه ده شاعر: غایه شوق سبیل شوق سافة بعیده دن نار همراهه
کوردم دیه خیال ایدوب، تنورهای الخ دیمشدر ..

قطعیس: (تنور) فعالن (نها ناد) مقاعیلین (رعنان^{۵۶}) فعالن، یا که (رعا) فعل
مقبوض (واهله) ماعلن مقوضه (بیشرب) فعل مقوض (بـ اذناد) مقاعیلین (رعنان^{۵۷})
فعال مقوض (ظرن عالی) مقاعیلین سالم.

«شواهد النکرة و المعرفة»

«قال»

١١ «اعوذ بِرَبِّ الْعَرْشِ مِنْ فَتَّأَبْغَتْ * عَلَى فَمَالِي عَوْضُ إِلَهٍ نَاصِرٌ

بوبیت بحر طویلین در (اعوذ) فعل مشارع مستتر انعاممری فاعل (بوب) متعلق
(العرش) مضارع الیه (من فمه) اعوذ فلیعینه متعلق من شرفه تقدیرنده (بغت) فعل مضارع
مستتر هی ضمیری فاعل (علی) بفتح فلیعینه متعلق (فما) فاعله فاعله تعليیل مفیدر،
ما نافیه و تدبیره در (لی) خیر مقدم (عوض) ظرف و مبنی علی الصم ابداً معناسته
(الله) الاحرق استغنا، ضمیر غائب مستثنی رب العرشه راجع در. (ناصر) مبنداً
مؤخدر. مفهوم بیت: «النجا بایدر عرش عظیمک مالک و خالق اولان الله تعالیه به
بکا ظلم و تعدی قیلان جماعنه شردن، زیرا بکا ابداً او لرب کریم دن باشهه
اما ناصر و معین بوق در» دیکدر، بونسه شاهد: (الله) لفظنه شاد او لهرق
ضمیر نک الاکله، سینه منصل او لبیغیدر زیرا قیاس (الا ایاه) دیه قابل قدره.
قطعیس: (اعوذ) فعل مقوض (بربیل عز) مقاعیلین (ش من ف) فعل مقوض
(ش من بگت) ماعلن مقوضه . (علی) فعل مقوض (علی عو) مقاعیلین (ض اللہ) فعالن
هناصره) ماعلن مقوض.

۱۲ و مانیا ای ادا ما کنست جار تنا * ان لا یج
قال «فَالْمُؤْمِنُاتُ هُنَّا مُتَّهِمَاتٍ

وَمَانِيَّا إِذَا مَا كَفَتْ جَارَتْنَا * أَن لِيَجَارَنَا الْأَكْ دِيَار
 بُولَيْتْ بَعْر سِسطَنْ اُولُوبْ أَلَمْ فَرَا إِنْدَشْ قَيَالْمَشْ وَهِيجْ كِيمْسَيْه عَزْ وَقِيلَمْ أَشْلَرْ (وَمَا)
 نَافَةْ (نَبَالِي) فَعْلَ مَضَارَعْ، مَسْتَرْ نَحْن ضَمِيرَى فَاعِلْ (إِذا) ظَرفْ شَرْطَةْ مَعْنَاسِنْ
 هَنْدَنْ (ما) زَادَهْ (كَنْتْ) فَعْلَ نَاقْصَنْ تَامْ مَخَالِبَهْ اَسْ (جَارَهْ) خَبَرْ جَارَهْ لَنْتَا
 تَقْدِيرَنْه، جَارَهْ قَوْشَرْ قَادَنْ (كُورَشْ خَاتَونْ) وَرَوْجَهْ مَعْنَاسِنْه هَمْ كَلَرْ يَقَالَهْ
 جَارَهْ إِذْ وَرَجَهْ. كَانْ جَهَالَهْ فَعْلَ شَرْطَه. جَوَى حَمَدَرْفْ اُولَانْ (فَعَانِيَلِي) جَهَلَهْ سِيدَرْ.
 (ان لِيَجَارَنَا) مَنْ أَن لِيَجَارَنَا تَقْدِيرَنْه جَهَالَهْ مَصْلَرْ تَأْوِيلَنْه نَبَالِي فَعَلِيَّنْه
 مَعْنَلَقَ درْ (الْأَكْ) كَسْرَكَانْ اِيَّلَهْ الْأَهْرَفْ اِسْتَخَانَه، كَافْ ضَمِيرَى سَمْتَنْه درْ، وَشَادْ
 اِدْلِرَقْ الْأَكَلَمَهْ سَهْ تَهَلَّلَرْ اَشَهْ عَلْ اِمْتَشَاهَدْ بُورَاسِيدَرْ كَهْ قِيَاسْ: فَعْلَ اِيَّلَهْ
 دَهْ (الْأَيَّاكْ) دِيمَيَّسَرْ. (دِيَارْ) بَالْقَشَلِيدَ فَيَعَالَ وَزَنَنْه اِحْدَمَعَنَسِنْه اِدْلِرَقْ
 مَالِي فَعَلِيَّهْ فَاعِلْ دَرْهَه طَلَبْ مَعَابْ

متفقون بیت : یا بیو بیه سون بز قومشو (یا که خاتون) او لور سان باشـه هیچ
اـدـلـ قـوـمـشـو (خـاتـونـ) او لـمـلـیـفـیـ اـبـجـونـ قـایـغـرـمـدـمـزـ، زـیرـاـ بـزـهـ فـقـطـ مـنـ مـطـلـوـبـهـ
سـونـ سـکـایـهـ سـلـکـ بـزـمـ بـشـقـلـهـ اـصـلـاـ النـافـتـامـ بـوـقـدـرـ، دـیـمـ کـلـرـ .

قطـنـعـنـ مـیـ : (وـماـنـاـ) مـفـاعـلـنـ مـبـوـنـ (لـیـ اـذـاـ) فـاعـلـنـ (ماـ کـنـتـ جـاـ) مـسـتـغـلـانـ
رـتـقـاـ (فـعلـنـ مـبـوـنـهـ) (أـنـ لـاـيـجـاـ) مـسـتـغـلـانـ (وـرـنـاـ) فـعلـنـ مـبـوـنـ (الـاـكـدـیـ)
سـتـغـلـنـ (يـارـنـ) فـاعـلـ مـقـطـوـعـ .

قاـ »

١٢ بالباعث الوراث الاموات قد ضممت

بِرْبَيْتُ بِعَرْبِيْطَلِنْ اَدْلُوبْ قَاتِلِيْ مَشْهُورْ (فَرَزْدَفْ) دَرْ (الْبَاعِثُ) مَحْنُوفْ

«الله» لفظبه صفت و «خلفت» فعلية منتفعه در. حلفت فعلن بيت سایقه
ذکروردر (الوارث) صفة ثانية (الاموات) مضاف اليه (ضممت) فعل ماضی
ضممنت واشتغلت معنا ساده (ابراهيم) ضمير منصوب منفصل ، ضممنت فعلينه مفعول (الارض)
اعل در. محل استشهاد ببراسیدر زیرا قیاس منصل اولهرق (ضمّنتم) کلیدر.
فی دهر الدهار بر (فزمان الشدائی مهناسته . تقدیر کلام : حافظت بالله
لباعت الاموات الوارث الاموات قد ضممنت الارض ابی ادnam فی فزمان الشدائی ، اوله رب
فهم بیت : « بمین ایتدم الله تعالی ابله که امارات بعثت واهجاً ابیر و امواته
ارث اوله رب شواماتاچ ابادانی زمان شدائدده ارض ، متنضم (حفظ ابدان
له متكلع) اوللیفی حالده » دیگر . جواب بمین ، بوبینه ذکور کلیدر
لکه بر نیجه بیت سکره کلیده در .

قطعیع شی : (بل باعقل) مسنفعلن (وارشل) فاعلن (اموات قب) مسنفعلن
ضممنت) فعلن محبونه (ایاهفل) مسنفعلن (أَرْضِ فِي) فاعلن (دَهْرَدَهَا)
ستفعلن (ربنی) فاعل مقطوع .

۱) عددت قومی کعدبیل الطیس * اذذهب القوم الکرام لیسی
بیت بع رجزدن اولوب قائلی (رُوْبَه) در. (عددت) فعل ماض و فاعل
قومی هه قول (کعدبیل) مقدر کثیرین لفظینه متفاوت در تقدیر کلام :
جلدتم کثربن کعدبیل (الطیس) مضاف اليه، رمل کثیر معناشده (اد)
رف زمان و قمت معناشنه (ذهب) فعل ماض (المؤم) فاعل (الکرام) صفة
لیسی لیس فعل ناقص . مستتر هر ضمیری اسم، قوم دن هه دام اولاًن (بعض) ه
مع در یا منکام خبر در. ائمه همل استشهاد : شاد او هرق نون و قایه دن باشند
لیسی (کل) کل کیدر .

هوم بیت: «قوم کرام مرور ایتدیکی وقت ده بن قومی سانادم، رمل کثیردن
علم المحو» ۵

دەن كۈپ تاپىم، مع ذلك قوم دن كىندۇم باشە، كەرىم آدىم بولما مادم وتابا مادم دېمىكىر.

تقطىع س : (عَذَّتْ تَفَوْ) هەمەيەن مەبون (مىٰ كەدى) مەقعنان مطوى (دەنەتىپسى)
مەقۇوان مقطۇۋە (اَذَهَبَلْ) مەقىلەن مطوى (قَوْمَلْ كَرا) مەستقىلەن (مَيْسِ)
قۇولان مەبون و مقطۇغ در.

« قال »

١٥ كەمئىة جاپىر اذقال لېتى « أصادىفه و اتلىف بعض مالى

بوبىيت بىر و اوردن او لوب قالان المەلۇغ قلوبۇم جەملەسىلىن او لان (زىيدالخىر) دەر
(كەمئىة) بىت ساپقەلە مەتكور « تەنى » فەلىئەنە مەتعلقەر (جاپىر) مضاف الىيە
(اذا) ظرف حىن مەعنائىن (قال) فعل ماضى، مەستىر ھىز ضميرى فاعل راجع
جاپىر (لىتني) لىت هرف تەمنى و مشبە بالفعل. باء مەنڭام اسم لىت (اصادف)
فعل، مەستقىرانا ضميرى فاعل (بە) فعل. اصادىي جەلەس شىرلىت. لىت
جەلەس مەقلۇ قول (واناف) فعل، ضمير اما فاعل (بعض) فعل (مال) مضاف
الىيە. اتلىف بىر مېنىڭ مەندۇق تقدىر كلام: وانا اتلىف بعض مالى .

مەھۇم بىت: « زىيد، زىلەن تەمنى اىتىدى جاپىر تەمنى قىلىپىغى كىن، زىرا جاپار
» كاشكى زىيد تصادىي ابىرسام ايا كان، آن اهلاك اېچۈن بعض مالىم دەن مىرى
واتلىف قىاوردم « دې تەمنى اىتىش دېمىكىر. مەتكور زىيدە، مېيد و جابىنام
آدملىر دەشمان او لېت قارىندان « زىلەن تصادىي ابىرساك آنى قىتل قىلۇرۇز مەنى
آن اهلاك اېچۈن ما لۆزۈ دەن صرف قىلۇر ايدىك » دې تەمنى قىلماشىر. مەكتە
بۇنلار زىيدە تصادىي اېنلىكىزىن، زىيد بولىرى راماج اىلە طەن اينىش و بۇنلارنى
قاچىرمىشلەن شەۋىنتىنى انشاد اپتىشىر: تەمنى مېيد زىيدا فلاقي * اماقەنا اذا اختىلى
العوالى * كەمئىة جاپىر اذ الخ.

تقطىع س : (كەمئىة جا) مەفاعىلتىن (بىن اذقا) مەفاعىلين معصوب (لەئىن)
قۇولان مقطۇۋە . (اصادفه) مەفاعىلن (واناف بىع) مەفاعىلن (ضمالى) ذقۇولان مقطۇۋە.

« قال »

١٦ فَقَلَتْ أَعْيُرَانِي الْقَدُومَ لَعْنِي ، أَخْطَبَ يَهَا قَبِيرًا لِأَبِيضِ مَاجِدِ
بوبىيت بىر طوبىلەندر (قلت) فعل وفاعل (اعيیرانى) اعارة دن فعل امردر،
خطاب، خالىلین كەدر (القدوم) مفعول. قدوم رسول وزىنەنجار آلاتىندر كە
كىسر دىھى تېبىر ايىرلار (لسازىمەزە بالظەدرلر) (لعل) حرفا ترجمى ومشبە
بالفعل باء منڭام اسم لىت، مەل اشتەداد: نون وقاپىيە اىسلە لەللى كەندر .
(اخط) جەلەس خېرىلىت. خط، خەت كەنى يوتەن اويمىت مەعنالىنىڭ (قبىرا)
مفعول. قىردىن مراد: غلاف، قىلغىنى در. قېرىپەن قاپلادىغى كىن، غلاف دەن
سييغى قاپلادىغى جەنلە غلاف قېرى دىھى تېبىر ايتىشىر. (لابىض) مەنلاق اخط
فعاپىيە (ماجد) ابىپەصفە. ابىض ماجد، سىيف ئەظيم دېمىكىر .

مەفۇم بىت: « اىتكى دوستىم سز بىتا قىدۇم عارىيە قىلگەز شايدىن او قۇولە سىف
عظاپىيە غلاف، يۇنارم وادىارم (سىيف ئەظيم شو غلافنى حفظ ايدىم) » دېمىكىر .
تقطىع س : (فَقَلَتْ) فعل مقبوض (اعيیرانى) مەفاعىلين (قدوم) مفعول مقبوض
(لَعْنِي) مەفاعىل مقبوضه . (اخط) فعل مقبوض (بها قېرىن) مەفاعىلنىن (لاس)
فعول مقبوض (ضماجىن) مەفاعىل مقبوض در .

« قال »

١٧ إِلَيْهَا السَّائِلُ عَنْهُمْ وَعَنِي * لَسْتُ مِنْ قَيْسٍ وَلَا قِيسٍ مِنِي
بوبىيت بىر رەملىنىدەر. (اي) منادى مضموم (ها) تنبىيە اپچۇن (السائل)
منادى مضمومە صفت (عنهم و عنى) السائل افظۇينە مەتعلقەر. عنهم ضميرى قويم راجع در.
(لست) فعل تاقىش تام مضمومە اسم لىس (من قىس) مەتعلق مقدىر كاشا افظۇينە،
كاشا لفظن، خېرىليس (ولا) داوعاطقە لاذافىيە (قىس) مېقتىدا (من) كاشى
منى تقدىرىنىڭ خېرىمبىندا. لاذافىيەنىڭ عمل، فقط تىراۋەتە مقصۇر اولسىيەندىن
معروفە ادلان (قىس) لفظىنىڭ عەمیل قىلماز، (قىس) دن ابوالقىبىلە مراد

او لوره منصرف و مبنوون او لور، نفس القبيله مراد او لوره علميه و تأبيث معنوی
او لوره منصرف و مبنوون او لور، نفس القبيله مراد او لوره علميه و تأبيث معنوی
او لوره منصرف و غيره منون او لور لکن ۲ نپنی قيس کامه سنده منع صرف
ارف بالاتفاقه در، هفوم بيت : « يسائل ۱- ظال ايدرس او قوم دن دمی ملن ،
بیاگلکه من قيس قبيله سندن دگم ، دمی قيس بنیوم قبيله ملن دگلر آرامد
منابت یوقدر » دیگلر، نقطه سی : (اچهسا) فاعلان (هل عنهم) فعلان
هزيون (وعنه) فعلان هزینه و همذوذه . (لست من قی) فاعلان (سن ولاقی)
فاعلان (سن من) فعلان هزيون و همذوف در .

« قال »

١٨- قَدِيفَ مِنْ نَصْرِ الْجَبَيْبَيْنِ قَدِيفَ لِيُسَ الْأَمَامُ بِالشَّجِيقِ الْمَاجِدِ
وَبَيْتُ بَعْرِ رَجَزِ دَلِيلِ قَادِيِ (هَيْكِيْنَ بْنَ مَالِكِ الْأَرْقَطِ) دَر. (قدِيفَ) حَسَبِيْنِ
فَنَاسِيْدِهِ . قَدِيفَاتِيْنِ عَلَمًا مَرْفُوعًا مِنْتَدَا ، يَاءَ مَنْكَلَمَ وَضَافِيْلِيْهِ . (مِنْ) حَرْفِ جَرِ
أَوْلَى (نصر) مَعْلَمًا فَرْخَوْ خَبِيرَ مِنْتَدَا (الْجَبَيْبَيْنِ) مَصْفَرَ وَتَشْيِيْهَ سِيَهِيْسِنِ اَيْلِهِ
ضَافِيْلِيْهِ . جَبَيْبَيْنِ دَنْ مَوَادَ: اَبُو خَيْبِيْبِ اَيْلِهِ مَكْنَى اَوْلَانِ عَمَدَالِلَهِ دَنْ الزَّيْبِرِ
اَوْغَلِيْ خَيْبِيْبِ دَرِ (قدِيفَ) اَوْلَى كَيْنِيْ قَدِيفَنِ اَفْغَنِيْنِ تَأْكِيدِرِ . حَلْ اِشْتَهَادَ:
بَنِي كَلَاهِسِ بِرَكَهَ لَغْفَتِ شَهْفَوْرَهِ بِنَادُونَ وَقَابِيْلَهِ اِيْلَكِنْجِيْ كَرَهَ نُونَ دَنْ باشْفَهَ قَدِيفَ
دِيْكِيْدِرِ . (ليُسَ) اَفْعَلَ تَأْصِيْصَ (الْأَمَام) اَسَمَ (بِالشَّجِيقِ) خَبِيرَ . لِيُسَ غَرِيْنَهِ
حَرَمَكَ شَاعِقَ دَرِ الْفَيْدَهِ لَكَ ١٦١ نُجِيْ بَيْتِيْهِ بَاقِ ! (الْمَلِك) الْمَاؤِلُ عَنْ
فَعَنِاسِلَهِ اَشْجِيقَ لَغْفَيْبَهِ مَغْفَتَ دَرِ .

مفهوم بیت : «عبدالله بن الرزبیر ایله اوغلان خبیب ، نصری بگا کافی در . زبرا
امام خبیب بن عبدالله بخیل و ماقول عن المـ اـم دـ گـلـرـ دـ یـهـ کـنـدـ .
 نقطـیـعـیـ : (قـلـنـ منـ) مـقـوـلـنـ مـقـطـوـعـوـ (تـصـرـلـ خـ) مـسـتـفـعـانـ (بـینـ قـلـیـ) مـقـتـلـانـ
مـطـوـبـهـ : (لـیـسـلـ اـمـ) مـسـتـفـعـانـ (مـ بـشـیـعـ) مـفـاعـلـانـ مـبـهـوـنـ (حـلـ مـلـعـبـیـ)
مسـتـفـعـانـ سـالـمـ درـ .

« شواهد الموصول »
« قال »

١٠ وَتَبْلِي الْأَلْيَ يَسْتَلِمُهُونَ عَلَى الْأَلْي

١٦٠ - تراهن يوْم الرَّوْعِ كَالْحَدَّا الْقَبْلِ

وبيت بعمر طوبيلن اولوب قاتل (ابو ذؤب المثلث) در. ماقبل شوبه در : « وَذَلِكَ حُطُوبٌ قَدْ تَمَّتْ شَيْأَنَا + قَدِيمًا فَتَبَلَّبِنَا الْمُتُونُ وَلَأَنْبِلُ » معناسی : هو امور عظيمه وقائم جسيمه (ياخود شو آغراق ومشكل لك) بزم يكتلکمزى بيرته ضعيف ايندي (وفنسزقار تابيندي ديمکلر) بس بزي ، هوت افنا ايدر ما بر موتي افنا ايلمهيه چڪر » ديمکلر . (تبلي) فعل مضارع تعفن معناسنه مستتره ضميري فاعل اولهرق بيت سابقه منکور « المون » لفظينه راجع در (المون) اليمت معناسنادر (الا) اسم موصول الذين معناسنه تبلي فعليه فغورل در (يسنانهون) جمله س صله در، يابسون اللامه معناسنه . لممهه ، درع كين تيمر كوملک معناسنه . وتفني المنية الذين يابسون الدروع ديمکلر . (على) حرف جر، مقدار « راكبين » لفظينه مختلف ، مجروري ايسه عمنوف ولان (الحيل) لفظيدر (الا) اسم موصول الالان معناسنه ، عمنوف الحيل فظينه صفتدر (تراهن) ترى فعل مضارع ، مستتر انت ضميري فاعل ، هن ضميري مفعول اول . تراهن جمله س صله . (يوم الروع) في يوم المرب معناسنه ترى فعليه مختلف در (كالحد) مثل المداء معناسنه ترى فعليه مفعول ثانيدر . حدا ، عنبه وزنده ، حدا لفظينه اشك جمع سيدر تولگان قوشلري معناسنه ولديغش كين . أقبل ، كوزنل حوال وقبيل (فاصوسياق) اولوق معناسنده در . مفهوم بيت : « صوغش كونلرنك تيمر كوملک كيدونش ، وتولگان قوشلري چېش وتقغان آلاماغه قادالوب توشلېك) كين دەمان اوزىزنه قادالوب

ڪرگوچي سربعالسير اولان فرسله آتلائمش باطري وشجاع آدلرني دخن ،
موت ، افنا داها لاك ايدر » ديمكار . تقطيع س : (دېپل) فهولن (الایسنان)
مافاعيلن (ميون) فهولن مقويس (عئل ئى) مافاعيل مقيوسه (تراهن) فهولن
(ن بومر ره) مافاعيلن (عكل ج) فهولن مقيوس (دېل قىلىن) مافاعيل سالم دره

» قال «

٢٠ نعن اللذون صبحوا الصباحا * يوم التحيل غارة ملاحا

بوييت بحر رجزدن اولوب قايل (ايورد الأعلم) ياكه (رُؤبة بن العجاج)
ياكه مشاهير تساند (أهل الأفضلية) در . (زحن) ميتسدا (اللذون) اسم
موصول غير ميتسدا . اشته مل اشتشهاد لغت غير مشهوره بيه بنا و اواليه « اللذون »
كلى سيدر . (سعجا) جىلة فعليه س صله در مفعول بىسى محنوق اولوب
« مجهوم » تقديرنده . « صبحت زيدا » دېبلر كه جىنة صباجا ديمكار .
(الصباحا) صبحوا فعليه مفعول فينه در (مضمونى مؤكدر) (يوم التحيل)
بروافه اسميدر مديت شئورده تخيل فام چشهه قربىلا دايم او لىسيق ايجون
ادراكه ماضى در (غارة) هجرما معنانسى مفعول لاجىلد در (ملاعحا) شىتسدا
معنانسى الماح دن صيفت مبالغدر (مڭاركىنى) غارة لقطينه صفتدر . مفال
وزننده اولان ھىلدره تذكير تائب سماريدر .

مهمم بيت : « بزادر كىسى لر زك دىشمەن شىبدىدا هچون ايچن صاحلين (ابرىه دن)
نجل عمارىستە كامشىز » ديمكار . تقطيع س (تەنلىشىز) مستغلان (نەجەن)
مافاعيل ميون (صباحا) فهولن مقطوعه ميونه (يوم نعن) مستفلمن (لغارتن)
مافاعيل ميون (ملعاما) فهولن مقطوع در .

» قال «

٢١ فـا اـيـأـنـا يـامـنـه * عـلـيـنـا الـلاـقـدـ مـهـلـوـاـ الـجـوـرـاـ

بوييت بحر وافردن اولوب قايل بىن سليم دن بىر جىلد در (ما) نافىمه ليس

معنانسىن (ابا ئانا) اسم ما (بامن) بازايىه ، امن اىم قفضل خيرما . « با كفر
انعاماً » معنانسىن (منه ، عليانا) امن لقطينه متعاقل لر . منه ضميري مادوهه راچ در
(الام) اىم موصول الندى معنانسىن اولره رق آباء لقطينه صفتدر . صفت ايله
موصوف آراسىن اچنلى ايله فصل هندى البعض جاپىزدر . اشته مل استشهاد : الام
كلى مەسىن (الدىين معنانسىن اولوب جمع مذكر ايچون كل كېيدر (قد) حرف تعريف
(مەلۋا) فعل وفاعل ، وزنا وعضاً بسطوا كېيدر جىلەس صله (المجدرا) مەلۋا
فعلينه مفعول الفي اطلاق ايچون در . هجورا فعل وزنسىا حجرڭىچىمىن در .
مير حانڭى ذئۇنى دىكىرىي ايله انسانىڭ قوجاغەنە كىمۈلەك اتكىيدى دىلدور .
مەفود بيت : « قوجاقلىرىنى ياخود كومەك انكارىنى بىز فاراش قىلوب شائىزى
اصلاح ايدن آباملىرىم بىزه اومىد ووح دن منه وانعماً جەنتىن اشكىر دىكىرى »
يعنى شو مەدەنلىق بىزه منه وانعماً ، آيام واجدا دەنلىك منه وانعماًنىن دها
زىيادە در ، دىكىرى .

قططىع س : (فما آبا) مافاعيلن مصروب (ئابابا من) مافاعيلن (ن مەھە) فهولن
مقططونه (عىلىنل) لا (مافاعيلن مصروب (قىق مەھەل) مافاعيلن (هجورا) فهولن مقططون در .

» قال «

٢٢ مـاـنـتـ بالـحـكـمـ التـرـضـىـ حـكـوـمـتـهـ * وـاـلـاـصـىـلـ وـاـلـاـرـىـ الرـقـىـ وـاـلـجـدـ

بوييت بحر بسيطىلن اولوب قايلي شاعر مشهور (فرزدق) در بىرۇقت جىزىر
اخطل ، فرزدق فام شاعرلر (عبدالمالك بن مردان) مېلسىنە اولدىقلەرنىدە
بر اعرابى كاروب : چىرىد و اخطلى مىد ، فرزدق هەر اینەش ايكان ، شاعر
فرزدق ، اعرابى ئىڭ ھەجۋىيە چوابا شو بىتى سۈپىلەشىر . (ما) نافىمه و تەبىيە
عىدىن ماغاھا (انت) ميتسدا (بالحڪم) خېر ، باس زايدە ، حڪم بىغىختىن حاكم
بىن الحصمين معنانسىن (الترضى) ال اىم موصول الندى معنانسىن الحڪم لقطينه
صفتدر . ترضى فعل مضارع مەھول (حڪومته) تائب فاعل مەھول معنانسىن (ولا الاصيل
ولادى الرقى) المڪم لقطينه مەھۆرلار اصيل هىسىپ معنانسىن ، ذى الرأى ذى العقل

معناسته (والمل) الرأى الافتراضي مخطوط، ولائي شدة المقصودة معناسته،
مفهوم بيت: «يا عرب! سن مكم وفاس مقول ادلان حكم دگلس دن شریخ
النسب، وصاحب الشدة في المقصودة دن دگلسن که بزی هجو وباشله لری درج
بنگ شاکل اوسرن!» دیمکنر. وزن شاهه: ترض فاعلیه آل دامل اولیهیدر.
مدکور (الترض) لفظنه ادغام همذکور (ادغام جائز در، يعني الترض، لأن الترض
ديمک جائز در. فقط عس: «ماتت بل» مستفعلن (محکمل) فعلان عبدهون
(ترضی مکو) مستفعلن (منهود) فعلن میزونه (ولل اص) منهعل میزون (ادلا)
فعلان عبدهون (ذر راً یول) مستفعلن (جدلی) فعلن میزون در.

« قال »

٦٣

وَسُعَةٌ بِالْفَقْعَنْ فِي الْأَذْرَانْ وَالْكَسْرَ عَكْلَيْنْ مِنْ الصَّفَائِيْنْ». مفهوم بيت: «كَلْدَسْنَه
لِلْبَيْعَ نَعْمَلْنَه وَبِرْدَيْكَ نَعْمَلْنَه» شرط أنه أيدن آدم، رزق واسع
لما يحبه سهل اولان مياء ليبيهيه مستحق وحقيقة دره يعني شاكر آدم كليكي رزقان
لولور ديمكدر، قال الله تعالى لشئ شكر تم لازينكم الآية. تقطيبين (من لا يراها)
ستغفلن (لشا كرَنْ) مفعلن محبون (علَّمعه) مفعلن هبوبه (هُوَهُونْ) مفعلن
لحوى (بعيشة) مفعلن محبون (ذات سعة) مفعلن مطوبدين.

«فَلَّا»

٢٥ - اذاما لقيت بنى مالك . فسلم على ايهما افضل
وبهيت بغير مقارن بين اولوب قاتل (حسان بن عله) در. (اذا) ظرف زمان مستعمل
بمعنى شرطى منضمن لـ (القيت) فعل شرط وفاعل (بنى) مفعول (مالك)
ضاف اليه (وسلم) فعل امر، مستترانت ضميرى فاعل . سلم جملة جواب شرط
على (حرف هم) ايهم الذى معناهه اسم موصول ومنين على القسم، عملاً مجرور
ولوب جار مجرور سلم فعلينة متعلق (افضل) هو افضل تقديرته مبتداً وغيره ،
مهمل فى صله مفهوم هيئ : بنو مالك قبيلة سنية تصادق ايدرساڭ شول قيله دن الا

علم البحار

اصلی ادلن «شخصه سلام و تعیه قبل!» دیمکدر. بونده شاهد: ای کلیمس، مضاف
و صدر و صلی مذوق او لدیغنه منبی علی الخ (او لدیغینه) تقطیعی: (اداما)
فعولن مقویض (بنی ما) فعولن (لکن) فعل مذوقه (فصل) فعولن (علی ای) فعولن
(بیم ای) فعولن (ضلو) فعل مذوقه در:

«شو اهد المعرف بادا التعریف»

قال

٢٣٦ ولقد نهیتك عن بنات الاوبر

بوبیت بعرطویلدن او لوب قالی (رشید بن شهاب البشکری) در. (رأینک) فعل
فاعل، مفعول (لما) ظرف زمان جین معناسته شرط معنایی هنمن در (ان) راهه
(عرفت) فعل شرط و فاعل (وجوہنا) مفعول، سادتنا و کیراشا معناسته (صدحت)
فعل و فاعل، مقدر (عن) لفظی صدحت فعلینه منعل. جمله‌س جواب شرط (طمیت
و ادعاشه طاب فعل، تافاعل (النفس) تبییر (با) حرف ندا (قیس) منادی (عن
عمره) عن قائل عمره تقدیرنده اولهرق طبت فعلینه منعل. طبیت فعلی،
تسایل معنایی هنمن در

مفهوم بیت: «یاقیس! سنی کوردیم که بزیم او لوگریمزی بیلدیکاف زمان،
بردن اعراض اینکاف! والحال (بزم قفل قیلیغین) دوستکنر عمرودن نفسکار
خوش اولمش، و قاتلنن تسلى اینشم ابدگار» دیمکدر.

بونده شاهد: النفس لفظینه ضرورة وزن ایچون، ال زانه، داخل اول
بغیدر. تقطیعی: (رأیت) فحول مقویض (کلما) مفاعیل

تغفیف سنک ایچون کپک و آق دهن اولوغ و آق اولان گومبه لرنی جیسم (و جمع
ایندم) و سن طهراق لوننه اولان کپک گومبه لردن طدم «من ایندم» دیمکدر.

تنبیه: گومبه و غریبا آشاف بزم رویه مسلمانلاری آراسنده بک نادردر، هنی
حرام دیده اعتقاد ایندلر هم آز دگلدر. گویا که فقط خرسنیانلار فاکه‌سی ایچون
خلف ایشان بریشی دیه طن ایدرلر!! والحال رسول علیه السلام «اللَّهُمَّ مِنْ أَنْتَ»

دیه گومبه در ملح اینمشدر. بس گومبه ناف ملال و فاقدهل رزق او لوب آش

توقلانوره و صاترب آق‌لارنره باراقلی ایدینکی، عوامه تقویم، بزر اماملری
و طبیقی س اولسه کچک! تقطیعی: (لقدمنه) مفاعول (لک المعن) مفاعول
(وعساقا) مفاعول سالمدر (لقدمنه) مفاعول (لک‌عن‌بنا) مفاعول (لک‌آبری) مفاعول
مستفعلن مضمدر.

قال

٢٨ رَيْكَ لَمَا أَنْ عَرَفْتُ وَجْوهُنَا

صلدت و طبیت النفس یاقیس عن عمره

بوبیت بعرطویلدن او لوب قالی (رشید بن شهاب البشکری) در. (رأینک) فعل
فاعل، مفعول (لما) ظرف زمان جین معناسته شرط معنایی هنمن در (ان) راهه
(عرفت) فعل شرط و فاعل (وجوہنا) مفعول، سادتنا و کیراشا معناسته (صدحت)
فعل و فاعل، مقدر (عن) لفظی صدحت فعلینه منعل. جمله‌س جواب شرط (طمیت
و ادعاشه طاب فعل، تافاعل (النفس) تبییر (با) حرف ندا (قیس) منادی (عن
عمره) عن قائل عمره تقدیرنده اولهرق طبت فعلینه منعل. طبیت فعلی،
تسایل معنایی هنمن در

مفهوم بیت: «یاقیس! سنی کوردیم که بزیم او لوگریمزی بیلدیکاف زمان،
بردن اعراض اینکاف! والحال (بزم قفل قیلیغین) دوستکنر عمرودن نفسکار
خوش اولمش، و قاتلنن تسلى اینشم ابدگار» دیمکدر.

بونده شاهد: النفس لفظینه ضرورة وزن ایچون، ال زانه، داخل اول

بغیدر. تقطیعی: (رأیت) فحول مقویض (کلما) مفاعیل

عرفت) فعل مقویض (وجوہنا) مفاعول (سیاقی) فعولن

(س عن عمرن) مفاعیل سالمدر.

(ناتیجہ لے کر پڑھ کر) تاں اپنی سماں الٹھی بے سار من کا دس مری خفرِ الفاظی طاری
ما طافا خرویتے اکابر من و مدداء تین اوصیں دیستین صراحت عزیز طاری
حاقہ العزم کل لیلہ (وقایت اسرار مصلح امداد رسالہ) میں وصف یہے ہائی اسے وقار فرمائی
عمر العمالی نامی ایں گھوٹا عالم بخیل ہاشمیہ کا ان ہظر اسرار میں ایک
دلتاشی اخیری میساں۔ غرور اقسام سعید ابو عبیر، سعید بن حارثہ، معاذ
بر عقاب، نعیم الداری، عبدالرحمن عوف، ابو جعفر ادب منزہین تائب مظلوم سراج محل
مرمکشیبا و شمشادیہ العزمیہ و صفاتیہ و ایضاً سعادتیہ

وَمُوْمِنٌ بِعِيقُولِ الْأَبْطَالِ السُّورِيِّ يَلْتَهِ عَلَى مُسَيْحَاتِ مَكْلُوقَاتِ وَتَهْتَهِ السَّاعَةُ بِيَقْلَلِ سَوْدَاءِ
أَوْ لَامِعَقَّادِ يَقْلَلُ عَقَدَهُ كِتَابُ الدُّولَةِ سُورَا أَعْزَمِ النَّاسِ إِلَى عَظَمَةِ فَرَقَعَ الْأَنْجَوُونَ
وَخَلَقَ الْمُلَائِكَةَ قَالَ دُولَسْ مَا يَهْتَمُ بِهِ السُّورَى الْمُفْسِدُونَ يَعْلَمُونَ أَنَّهُمْ أَنْجَوُونَ
أَنْ تَغْتَثِنَنَا عَلَى سَبِيلِ الْأَبْرَاجِ وَيَشَّمِنَا أَسْدَهُرَ عَلَيْنَا دُولَى الْأَفَاصِتِ فَعَمَّا يَأْتِي بِهِ الْأَسْرَى
أَلَّا كَيْمَوْنَا وَعَلَى السَّادَةِ كَتَبَ اللَّهُ أَقْبَلَنَا إِلَى عَزَّزِيْرَ وَعَلَى اسْبَاهِيْرَ وَسَرِّيْرَ كَلَّا هَذَا يَهْمُرُ
هَسْبِيْرَ اِلَّا السَّبَاهِيْرَ وَدَوْمَى بَرِّ الْمَلَائِكَةِ يَانَ حَفَظَ الْقُلُوبَ الْمُوْلَوَاتِ عَلَيْهِنَّ الْمَيَايَاتِ

لهم فرمي ليك سعادت، شرط عن قرل و فعل و نية
به الشفاعة من كل اذ اعنونه، دليل المقربين لمن يدعهم و حسبي
في ارب محقق بسر حروفه، دواليب قابلي و سمع و معلمات

(وَمَاهِبٌ) لِلْأَسْتَعْنَادِ فَهُنَّ يَقُولُونَ عَنِ الرَّسُولِ أَمْ إِنَّمَا أَنْتَ مُسْتَوْدٌ لِكُلِّ مَا عَلِمْتَكُلِّي
فَإِنَّهُ دُرْدَةٌ إِلَى كُلِّ فَجَاهِي إِلَيْهِ الْأَنْتُسُ - وَمِنَ الْفَارَادِ الْمُحْقَنُ أَهْبَأْهُ مَا قَلَّ عَنْ حَدِيقَتِي
كَرْمِ الْمَوْلَدِ وَجَهَهُ اشْكَانِي إِلَى الْبَنِي سَلَامَةِ الْمَدِيلِي وَلِكُلِّ تَلَةِ الْمَعْقَلِ فَقَالَ لِي أَلِيْسَ هَذِهِي بِرِّيْلِي وَلِكُلِّ
لَبَّانِي بِصَبِرِيْلِي بِسَقْفِ الْكَلَامِاتِ وَقَالَ لِي لَمَّا كَانَ مَاءِنْ غَدِيرِ سَرَابِيْلِي الْمَهْفَنِ وَكَبَّ هَذِهِ الْمَوْرِيْلِي فِي نَازِيْلِي
جَدِيدَهُ بِزَعْلَاتِيْلِي وَبِسَرَقَتِيْلِي الْهَرَمِ فَتَرَيْسِيْلِي الصَّبَاحِ حَمْرَاهِيْلِي الْمَعْلُورِ وَسَرَقَتِيْلِي
فَأَنَّهُ بِخَفْضَلِكِهِ مَا سَعَدَهُمْ كَعَالِيْلِي شَرِيْلِي شَلَالِيْلِي إِلَامِيْلِي مُوَسَّعِيْلِي بِعَثَثِيْلِي
مَا سَعَدَتْ بِيَدِهِ لِكَشْتِيْلِي الْأَلْهَفَتِيْلِي وَصَرَعَ عَنِ الْمَرَاعِيْلِي لِكَلْعِيْلِي سَرَكِيْلِي وَهَلَكَتِيْلِي خَاقَبِيْلِي
مُهَدِّرِيْلِي وَتَعْلَمَ حَاسِنَ قَاعِضَنِيْلِي سَرَلِي وَطَهَّرَهُ فِي ظَهَنِيْلِي قَاعِضَنِيْلِي فَيَنِيْلِي يَامِنْ يَعْلَمْ مَا تَحْمِلُهُ الْأَرْدِيْلِي
وَسَافَلَتِيْلِي تَحْمِلُنِيْلِي الْأَصْمَرِيْلِي إِلَيْهِ الْبَصِيرِيْلِي - (تَقْلِيْلِي بِهَبَرَاتِيْلِي الْمَدِيرِيْلِي)

